

Ach, Du meine Güte!

– Pferdeschlitten in Landshut

Ja, saně malované!

– Sáně tažené koňský spřežením v Lanžhotě

Jiří Netík

Landshuter Gemeindenachrichten, 2023/4, Jahrgang XIX. Seite 53 und 54.
Zpravodaj městského úřadu Lanžhot, 2023/4, ročník XIX. Strany 53 a 54.

Zusammengestellt / Sestavil Dieter Friedl
März / březem 2024

Ach, Du meine Güte!

Jiří Netík, pensionierter Leiter des Forstbezirks Soutok

Viele junge Leute kennen den Text dieses Wunders nicht mehr, genauso wenig wie die weißen Winter, als das Schlittenfahren noch zu den Lieblingsbeschäftigungen der Kinder gehörte. Worte des Erstaunens sind zu hören, wenn heutzutage in der Region Podluží¹ Schnee fällt. Solche Tage, an denen sich diese Region unter einer weißen Schneedecke befindet, sind selten. Die Kinder von heute kennen Schlitten nur als Winterspaß, sie haben aber keine Ahnung, dass sie früher ein von Pferden gezogenes Transportmittel waren. Es gab verschiedene Schlittenarten, je nachdem, wofür sie verwendet wurden. In der Forstwirtschaft wurden Schlitten für den Transport von Holz zum sogenannten „Forot“ [Vorrat²] verwendet. Diese Schlitten waren mit Seitensangen und Ketten versehen und wurden durch zusätzliche Schlitten ergänzt, die am Ende der Baumstämme angebracht wurden.

Transport von Pappelstämmen zur Bevorratung 1959. © Archiv Jiří Netík

¹ Podluží [Unter der Au] ist ein Teil des traditionellen Gebiets der Mährischen Slowakei. Die nördliche Grenze von Podluží liegt hinter Göding [Hodonín] (dem Dorf Rohatec [Rohatec]), das Gebiet ist ein Streifen, der sich längs der March nach Süden, einschließlich Rampersdorf [Lanštorf, heute Ladná], Altpodwrau [Starý Poddvorov] und Neupodwrau [Nový Poddvorov] im Westen. Der Geschichtsforscher František Dostál schliesst 1782 zu Podluží sogar Ringelsdorf, Dürnkrut und Drösing mit ein.

² Könnte womöglich vom „Fuarohd“, dem mundartlich ausgesprochenen Wort „Vorrat“, herrühren.

Dieser Schlitten stammt aus dem Soutok-Wald und ist vor dem Jagdschlössl in Landshut [Lanžhot] zu sehen. Er wurde 1996 von Ing. Bohumil Balga Jr. als Gedenkstätte für die Landshuter Baumstämme aufgestellt.

Aufstellen des Landshuter-Denkmal 1996. © Ing. Bohumil Balga

Der Zahn der Zeit hatte an diesem Schlitten genagt, und er drohte zusammenzubrechen und die Kinder zu verletzen, die oft auf dem Stamm saßen. Deshalb habe ich Zdeněk Kořínek, einem Meister seines Fachs, gebeten, neue Schlitten anzufertigen. Ein Schlittenmodell wurde von seinem Vater František Kořínek angefertigt. Es kann im örtlichen Miniatur-Museum besichtigt werden.

Schlittenmodell von František Kořínek. © Jiří Netík

Schlitten für den Heutransport waren mit Leitern ausgestattet. Diese Schlitten sind auf den Gemälden des Malers František Bezděk zu sehen. Schlitten mit hölzernen Seitenwänden wurden für den Transport von Schüttgut wie Tierfutter für oder Mist verwendet. Diese Schlitten wurden auch zum Transport von Jägern im Wildgehege während der Jagd verwendet. Dafür wurden an den Seiten Sitzbretter angebracht.

Jagdpause. Jägerschlitten mit Seitenwänden. © Archiv Jiří Netík

Wildfütterung in Babylon 1956. © Ing. Bohumil Lošťák

Oft wurde in diese Schlitten ein Korb zum Transport von Jägern eingesetzt. Andere Schlitten für den Personentransport waren Kutschenschlitten. Als ich 1980 im Forstbetrieb Groß Seelowitz [Židlochovice] anfang, bot mir Pavel Zonyga diesen mit Leder bezogenen Rokokoschlitten an. Herr Pavel Zonyga war Kutscher im Forstbetrieb Turnitz [Tvrdonice], seine Pferde aber im Forstamt Landshut untergebracht, ebenso wie das Zubehör. Wir trafen uns auf dem Hof hinter der Güllegrube, wo es für Fuhrwerke einen Unterstand gab. Als ich den Schlitten sah war ich wie im siebenten Himmel. Ich stamme aus einer Pferdefamilie. Herr Pavel sagte zu mir: „Wenn du ihn willst, verkaufe ich ihn Dir, er gehört mir.“ Er wollte 1.700 CZK für ihn haben. Mein Brutto Gehalt betrug 1.300 CZK. Ein weiteres Problem: Wohin mit ihm? Wenigstens habe ich ein Foto von diesem Schlitten als Erinnerung an eine Zeit, die nie mehr wiederkommen wird. „Ach, Du meine Güte, das waren noch Zeiten!!!“

Jagd im Soutok-Wildreservat.
Pavel Zonyga, Leiter des Soutok-Waldes, Emil Kheck und ein Jagdgast 1969.
📷 Ing. Bohumil Lošťák

Übersetzung: [DeepL](#), Mgr. et Mgr. Daniel Lyčka, Ph.D. und Marek Pavka, Ph.D.
Besten Dank!

Překlad: [DeepL](#), Mgr. et Mgr. Daniel Lyčka, Ph.D. und Marek Pavka, Ph.D.
Mnohokrát děkuji!

Ja, saně malované!

Jiří Netík, emeritní vedoucí polesí Soutok

Slova tohoto údivu už mnoho mladých lidí nezná, tak jako bílé zimy, kdy mezi kratochvíle dětí patřilo sáňkování. Slova údivu zaznívají, i když v současné době na Podluží napadne sníh. Takových dnů, kdy se Podluží ocitne pod bílou peřinou, už je poskrovnu. Děti, v dnešní době, znají jen sánky k zimním radovánkám, ale o tom, že v minulosti byly dopravním prostředkem, taženým koňmi, už nemají potuchu. Sání bylo několik typů, podle toho k jaké dopravě sloužily. V lesním hospodářství byly využívány sáně k dopravě dříví do tzv. „forot“. Tyto sáně byly opatřeny klanicemi a ještě doplněny přídavnými sáněmi, umístěnými na konci klád.

Odvoz topolových klad do foroty 1959. archiv Jiřího Netíka

Tyto sáně lze spatřit před polesím Soutok, před Lanžhotským zámečkem. Sáně zde umístil v roce 1996 Ing. Bohumil Balga ml., jako památník Lanžhotských kladařů.

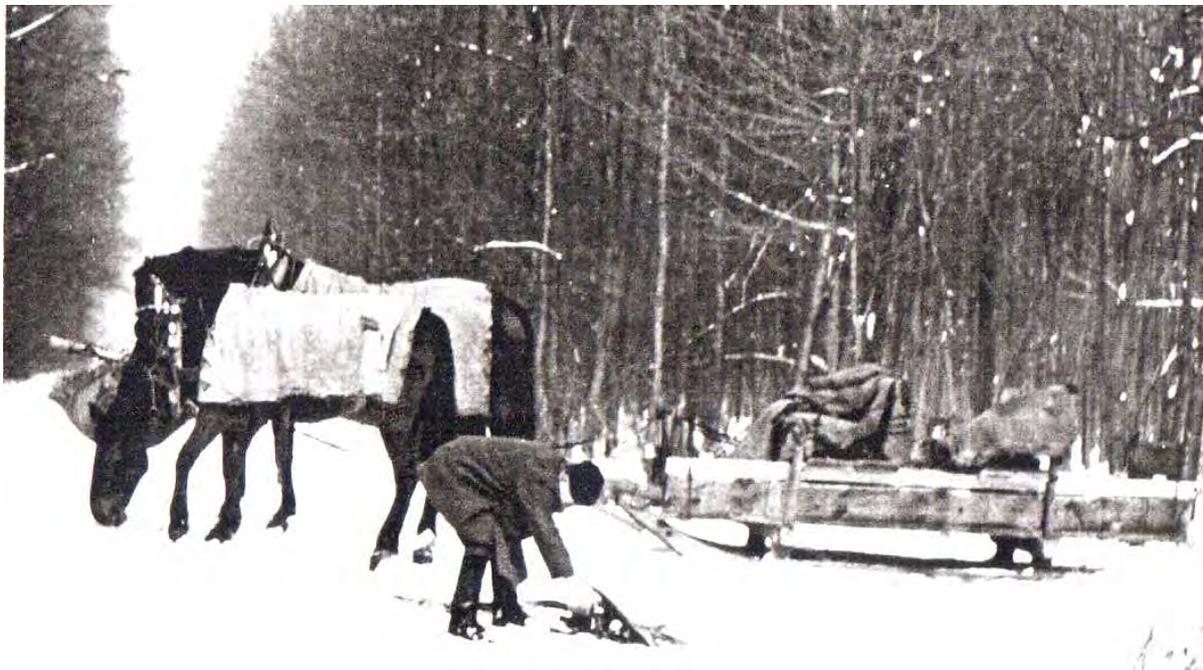
Instalace památníku Lanžhotských kladařů 1996. © Ing. Bohumil Balga

Zub času se na těchto sáních podepsal a hrozilo zborcení a úrazu dětí, které na kládě často sedávaly. Proto jsem požádal o zhotovení nových sání, mistra svého řemesla, Zdeňka Kořínka. Model těchto sání zhotovil jeho tatínek František Kořínek. Lze ho spatřit v místním mini muzeu.

Model sání zhotovených Františkem Kořínkem. © Jiří Netík

Sáně k dopravě sena byly opatřeny žebřinami. Tyto sáně lze spatřit na obrazech malíře Františka Bezděka. Sáně s dřevěnými bočnicemi sloužily k dopravě sypkého materiálu, jakým bylo jadrné krmivo pro zvěř, nebo chlévská mrva. Tyto sáně sloužily taky k dopravě lovců v oboře při lovu. Na bočnice se položila sedliska (desky na sezení).

Přestávka při lovu. Hospodářské sáně s bočnicemi. © archiv Jiřího Netíka

Krmení zvěře v Babyloně 1956. © Ing. Bohumil Lošťák

Často se do těchto sání k dopravě lovců vkládala košina. Dalšími sáněmi k dopravě lidí byly kočárové sáně. Když jsem v roce 1980 nastoupil k lesnímu závodu Židlochovice, tak Tyto rokokové sáně, potažené kůží, mně nabídl Pavel Zonyga. Pán Pavel Zonyga byl kočí polesí Tvrdonice, ale koně měl ustájené v Lanžhotě na polesí, tak i příslušenství. Setkali jsme se na hospodářském dvoře za hnojištěm, kde byl přístřešek pro povozy. Když jsem je spatřil, byl jsem v sedmém nebi. Pocházím z koňáckého rodu. Pan Pavel povídajů: „Jestli je chceš, tak Ti je prodám, jsou moje.“ Chtěl za ně 1700 Kčs. Můj hrubý plat byl 1300 Kčs. Další problém, kam s nimi. Mám aspoň foto těchto sání jako vzpomínku na dobu, která už se nikdy nevrátí.
„Ja saně malované, to byly časy!!!“

Lov v oboře Soutok. Kočí Pavel Zonyga, vedoucí polesí Soutok Emil Kheck a lovecký host 1969. © Ing. Bohumil Lošťák